

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 20 listopada 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.41.2023.ADZ

Pani
Agnieszka Maguda
p. o. Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kamiennej Górze

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 18-20 września 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Anita Denes-Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 18 września 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką do 24 lutego 2023 r. kierowała Pani Maria Jaśnikowska zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, natomiast od 25 lutego 2023 r. pełniącą obowiązki Kierownika GOPS jest Pani Agnieszka Maguda.

Pani Maria Jaśnikowska oraz Pani Agnieszka Maguda ponoszą odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 27 października 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),

- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownik GOPS Kamienna Góra oraz p. o. Kierownik nie posiadali upoważnień do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w oparciu o art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.). Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych potwierdza Wójt Gminy Kamienna Góra.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach/nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenia i realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Kamienna Góra nie realizowała zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 3a ustawy dotyczących przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2), prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3), opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a), gdyż jak wyjaśnił p. o. Kierownik GOPS w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o taką pomoc.

Gmina nie posiada na swoim terenie domów pomocy społecznej, rodzinnych domów pomocy oraz ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym. Osoby z terenu Gminy Kamienna Góra wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej kierowane są do placówek odpowiedniego typu, które posiadają wolne miejsca.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizowała zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, dotyczące: organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3), realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6) i wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił p. o. Kierownik GOPS, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wniosków o taką pomoc.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik oraz p. o. Kierownik GOPS nie wytaczali powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy. Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie ich wytaczania (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, jednakże mieszkańcom Gminy udzielano informacji w przedmiotowym zakresie oraz udostępniano druki.

Kierownik oraz p. o. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze składali Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiali potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS spełniali wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS, do których podstawowych obowiązków należało świadczenie pracy socjalnej, lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki. W aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz zakresy uprawnień i obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmował obszar Gminy Kamienna Góra zamieszkały na dzień kontroli przez 8 663 mieszkańców, w tym 70 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze na dzień kontroli zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych (3 etaty) świadczących pracę socjalną, lub przeprowadzających rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Kamiennej Górze na dzień kontroli powyższy wskaźnik był spełniony w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną.

Kierownik GOPS w okresie zatrudnienia tj. do dnia 24 lutego 2023 r. spełniał odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadał, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W trakcie kontroli akt osobowych ustalono, że w okresie od dnia 25.02.2023 r. do dnia kontroli nie zatrudniono Kierownika w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze. Wójt Gminy Zarządzeniem Nr 21/2023 z dnia 24 lutego 2023 r. powierzył obowiązki Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze począwszy od dnia 25 lutego 2023 r. Pani Agnieszce Maguda. Pełniąca obowiązki Kierownika posiadała wymagany staż pracy w pomocy społecznej, jednak na dzień kontroli nie legitymowała się specjalizacją z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Należy zauważyć, że zatrudnienie pracownika samorządowego na stanowisku pełniącego obowiązki kierownika jednostki organizacyjnej nie jest prawidłowe i nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Artykuł 21 ustawy z dnia

21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 530) daje możliwość, w sytuacji gdy wymagają tego potrzeby jednostki, powierzenia pracownikowi samorządowemu, na okres do 3 miesięcy w roku kalendarzowym, wykonywanie innej pracy niż określona w umowie o pracę, zgodnej z jego kwalifikacjami.

Ponadto wskazać należy, że § 11 pkt 1 Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze uchwalonego Uchwałą Nr XVI/84/15 Rady Gminy Kamienna Góra z dnia 30 grudnia 2005 r. ze zm. stanowi, że działalnością Ośrodka kieruje Kierownik, który zarządza nim i reprezentuje go na zewnątrz.

Powierzenie obowiązków Kierownika GOPS osobie nieposiadającej specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej nie jest działaniem prawidłowym. Zajmująca to stanowisko osoba ma realizować obowiązki Kierownika Ośrodka. Jest więc osobą tymczasowo kierującą jednostką organizacyjną pomocy społecznej w rozumieniu art. 122 ust. 1 ustawy, zatem powinna posiadać zarówno co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadania z pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy,
- pomoc w formie posiłku przyznanego doraźnie na czas nie dłuższy niż 2 miesiące,
- pomoc w formie posiłku dla dzieci i młodzieży na podstawie decyzji administracyjnej,
- bezpłatną pomoc psychologiczną.

Ponadto ustalono, że Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze, p. o. Kierownik GOPS posiadali upoważnienia wydane przez Wójta Gminy Kamienna Góra do prowadzenia postępowań w sprawach udzielania pomocy dla Obywateli Ukrainy w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przyznanego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W kwestii dotyczącej udzielenia tymczasowego schronienia stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Gmina Kamienna Góra nie zgłosiła do Rejestru Wojewody zwiększenia liczby miejsc, w których udzieliła tymczasowego schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych MARKOT, ul. Moniuszki 109 w Wałbrzychu w okresie od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w okresie od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r. udzielono tymczasowego schronienia 4 osobom w Schronisku dla Osób Bezdomnych MARKOT, ul. Moniuszki 109 w Wałbrzychu. Gmina do rejestru Wojewody we wskazanym okresie wykazała wyłącznie 1 osobę skierowaną do wyżej wymienionego podmiotu. Niniejszy stan faktyczny dotyczący skierowania większej niż 1 liczby osób skierowanych do Schroniska potwierdza wykazana przez p.o. Kierownika GOPS tabela „Liczba świadczeń” oraz Sprawozdanie MRiPS za I-XII 2022 r.

Gmina, która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny zgłasza ten fakt do rejestru Wojewody. Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem gmina zgłasza Wojewodzie w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Prowadzenie rejestru miejsc udzielania tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach ma na celu zapewnienie maksymalnego dostępu do informacji o miejscach tymczasowego schronienia dla osób bezdomnych i wszystkich potrzebujących wsparcia w tej formie. Pozwala również na weryfikację, które gminy wywiązują się z obowiązkowego zadania, określonego w art. 17 ust.1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, polegającego na udzieleniu tymczasowego schronienia osobom tego pozbawionym. Przy dokonywaniu zgłoszenia do rejestru należy uwzględniać zakres danych, jaki ten rejestr winien zawierać, katalogowany w art. 48a ust.11a ustawy o pomocy społecznej.

W sprawie dotyczącej przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (E.T.) do decyzji Nr GOPS.4500.3.2022 z dnia 1.12.2022 r. dotyczącej przyznania usług opiekuńczych przy ustalaniu odpłatności dla Ww. za usługi opiekuńcze błędnie ustalono dochód Strony oraz odpłatność za usługi opiekuńcze.

Dochód Strony ustalony został wyłącznie na podstawie odcinka wypłaty emerytury z ZUS z miesiąca listopada 2022 r. W wywiadzie środowiskowym z dnia 1.12.2022 r. wskazano, że Strona posiada świadczenie emerytalne w kwocie 1 968,86 zł, natomiast prawidłowa kwota wynosi 2 156,81 zł i została wskazana w uzasadnieniu przedmiotowej decyzji administracyjnej. Wobec powyższego błędnie ustalono odpłatność Strony.

W świetle obowiązującej Uchwały Nr XXXVIII/233/21 Rady Gminy Kamienna Góra z dnia 22 grudnia 2021 r. odpłatność Ww. ustalono na poziomie 13% i zwolniono z części odpłatności do 6,5% za 1 godzinę świadczonej usługi i powyższy zapis został wskazany w rozstrzygnięciu przedmiotowej decyzji. Z prawidłowo ustalonym dochodem, odpłatność Strony winna być ustalona na poziomie 25%, a zwolnienie z części odpłatności powinno być ustalone na poziomie 12,5%. Przy zastosowaniu częściowego zwolnienia, jaką daje Uchwała Rady Gminy z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania, wskazano § 5 ust. 1 pkt 4 Uchwały, który stanowi „*gdy więcej niż jedna osoba w rodzinie wymaga pomocy w formie usług*”, natomiast Pan E.T jest osobą samotnie gospodarującą. W związku z powyższym przyjęto błędny zapis umożliwiający zastosowanie częściowego zwolnienia w przedmiocie odpłatności, który powinien odnosić się do zapisu § 5 ust. 1 pkt 2 który stanowi, że częściowe lub całkowite zwolnienie z opłat jest możliwe z powodu „niepełnosprawności lub długotrwałej choroby, powodujących znaczny wzrost kosztów utrzymania, w tym wydatków związanych z leczeniem udokumentowanym stosownym zaświadczeniem lekarskim.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o: miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu; składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach; kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Przepis art. 107 ust. 5b pkt 4 oraz 10 ustawy, stanowi, iż sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie decyzji właściwego organu w sprawie renty oraz dowodu otrzymania renty.

Decyzję administracyjną należy sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieдомówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

2. W sprawie Nr 1 (E.T) stwierdzono, że odbiór decyzji Nr GOPS.4500.3.2022 z dnia 1.12.2022 r. został pokwitowany przez Stronę bez wskazania daty jej odbioru.

Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron.

Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. Decyzje administracyjne należy doręczać za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

W sprawie dotyczącej kierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (K.Ch.) w dokumentacji dotyczącej wydania decyzji Nr GOPS.5115.1.2023 z dnia 5.01.2023 r. w sprawie skierowania Ww. do domu pomocy społecznej z załączonego zaświadczenia lekarskiego z dnia 4.01.2023 r. nie wynikało do jakiego typu domu jest skierowana Strona.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę, o której mowa w ust. 1, kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, z zastrzeżeniem ust. 2a, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej. Zgodnie z regulacją art. 56 ustawy Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na następujące typy domów, dla: osób w podeszłym wieku; osób przewlekle somatycznie chorych; osób przewlekle psychicznie chorych; dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie; osób niepełnosprawnych fizycznie; osób uzależnionych od alkoholu.

Podział placówek na typy jest konsekwencją podziału świadczeniobiorców oraz powodów, dla których trafiają do konkretnej placówki. I tak ze względu na wiek podzielono placówki na te dla osób w podeszłym wieku oraz dla dzieci i młodzieży (niepełnosprawnych intelektualnie). Ze względu na długotrwałą chorobę podziału dokonano na osoby somatycznie chore oraz psychicznie chore. Kryterium niepełnosprawności wyróżniło placówki dla osób niepełnosprawnych intelektualnie (dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży) i osób niepełnosprawnych fizycznie.

Wybór właściwego typu domu pomocy społecznej winien zależeć od prawidłowej oceny materiału dowodowego potwierdzającego stan faktyczny. Aby organ mógł dokonać oceny w sposób nie budzący wątpliwości winien dysponować takim materiałem dowodowym z którego jednoznacznie wynika do jakiego typu domu osobę należy skierować.

Należy w tym miejscu nadmienić, iż ustawodawca w art. 107 ust. 5d. ustawy o pomocy społecznej stworzył przestrzeń dla dodatkowego materiału dowodowego (poza przywołanym katalogiem dokumentów ustalających sytuację osobistą, rodzinną,

dochodową i majątkową osób/rodzin ubiegających się o przyznanie pomocy społecznej) wprowadzając regulację w następującym brzmieniu: „*W przypadku gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia innym oświadczeniem lub dokumentem niż wymienionym w ust. 5b, można domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu*”.

Ponadto zgodnie z art. 77 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775, ze zm.) organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

W zakresie sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W Sprawozdaniu MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2022 r. w Dziale 3. *Powody Przyznania Pomocy Społecznej* w wierszu 16 „*Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego*” wykazano w kol. „*Liczba Rodzin, Ogółem*” – 5 rodzin, natomiast w trakcie kontroli ustalono, że w 2022 r. Ośrodek nie udzielał pomocy z tego powodu. Niniejszy stan faktyczny potwierdza wykazana przez p. o. Kierownika GOPS tabela „*Liczba świadczeń*”.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że dane przekazane w wersji elektronicznej zawarte w sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 za okres I-XII 2022 r. w Dziale 3. *Powody Przyznania Pomocy Społecznej* w wierszu 16 „*Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego*” wykazano w kol. „*Liczba Rodzin, Ogółem*” – 5 nie są spójne z zastanym podczas kontroli stanem faktycznym. W sprawozdaniu wykazano 5 rodzin, którym udzielono pomocy z powodu „*Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego*” w roku 2021. Zgodnie ze stanem faktycznym w/w pomoc nie była udzielana w 2022 r.

Sprawozdawczość przekazywana do Wojewody powinna uwzględniać wszystkie dane liczbowe dotyczące przyznawanych świadczeń oraz udokumentowanej pracy socjalnej prowadzonej w oparciu o kontrakt socjalny (art. 17 ust. 1 pkt 17 w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 16a ustawy).

W sprawie dotyczącej przyznawania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Decyzja GOPS.5117.1.2023 z dnia 11.05.2023 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w swej podstawie prawnej oraz rozstrzygnięciu nie uwzględniała rodzaju usług określonego zaświadczeniem lekarskim.

Analogicznie jak w decyzji dotyczącej przyznania usług opiekuńczych decyzję administracyjną w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji uwzględniając zakres usług wskazany zaświadczeniem wystawionym przez lekarza. Rozstrzygnięcie ma wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych udowodnionych okoliczności faktycznych (...).

W sprawach dotyczących przyznawania świadczeń z programu „Posiłek w szkole i w domu” dla osób dorosłych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych decyzjach dotyczących przyznania świadczenia pieniężnego na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” osobom dorosłym przywołana była podstawa prawna odnosząca się do pomocy udzielanej dzieciom.

Analogicznie jak w decyzji dotyczącej przyznania usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, decyzje administracyjne w sprawie świadczeń pieniężnych na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” należy sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych (...).

W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie gorącego posiłku przyznanego dzieciom i młodzieży – obywatelom Ukrainy stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych decyzjach administracyjnych dotyczących przyznania pomocy w formie posiłków dla Obywateli Ukrainy będącej świadczeniem niepieniężnym w podstawie prawnej przywoływano art. 39 ustawy o pomocy społecznej będący podstawą do udzielenia świadczenia pieniężnego - zasiłku celowego.

Analogicznie jak w decyzji dotyczącej przyznania usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczeń pieniężnych na zakup żywności w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” decyzje administracyjne dotyczące przyznania pomocy w formie posiłków dla Obywateli Ukrainy będącej świadczeniem niepieniężnym należy sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieścisłości i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zatrudnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz powierzenie obowiązków Kierownika GOPS osobie nie posiadającej specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej na czas dłuższy niż 3 miesiące.
2. Brak zgłoszenia do Rejestru Wojewody danych objętych rejestrem tj. liczby osób, którym udzielono tymczasowego schronienia w oparciu o zawartą umowę z podmiotem udzielającym tymczasowego schronienia.
3. Nieprawidłowe udokumentowanie dochodu w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych.
4. Nieprawidłowe ustalenie odpłatności oraz ustalenie częściowego zwolnienia w sprawie dotyczącej przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych.
5. Nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnej w zakresie podstawy prawnej, rozstrzygnięcia w sprawie przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osoby z zaburzeniami psychicznymi,

dożywiania dorosłych, posiłku przyznanego dzieciom i młodzieży – obywatelom Ukrainy.

6. Brak potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji w sprawie przyznania usług opiekuńczych.
7. Brak wyczerpującego materiału dowodowego potwierdzającego wybór właściwego typu domu, do którego skierowano Stronę.
8. Błędne sporządzenie sprawozdania MRPiPS-03 za rok 2022 w Dziale 3. Powody Przyznania Pomocy Społecznej w wierszu 16 „Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego”.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: do 31.03.2024 r.

2. Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zgłaszać Wojewodzie w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 11a, b, c ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby/rodziny ustalać m.in. na podstawie decyzji właściwego organu w sprawie renty oraz dowodu jej otrzymania. W przypadku gdy okoliczności sprawy, mające wpływ na prawo do świadczeń, wymagają potwierdzenia dodatkowym oświadczeniem lub dokumentem należy domagać się takiego oświadczenia lub dokumentu.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3, art. 107 ust. 5b pkt 4 oraz art. 107 ust. 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Przy ustalaniu odpłatności za świadczenia z pomocy społecznej (usługi opiekuńcze) prawidłowo ustalać dochód i dokonywać zwolnień z ponoszenia odpłatności przy jednoczesnym stosowaniu zapisów aktów prawa miejscowego. Prawidłowe ustalenie

dochodu wpływa na właściwe ustalenie odpłatności Strony za świadczenia, których realizacja jest uzależniona od posiadanego dochodu.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie właściwe przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało niedomówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych. Uzasadnienie decyzji formułować ze szczególną dbałością o rzetelne i prawidłowe przywoływanie w nim danych, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Wskazywać w nim fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5, pkt 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Decyzję administracyjną w sprawach pomocy społecznej doręczać stronie, a gdy strona działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775, ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Skierowania do właściwego typu domu pomocy społecznej dokonywać w oparciu o rzetelny materiał dowodowy.

Podstawa prawna: art. 54 ust. 1, 2, art. 56, art. 107 ust. 5d ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) oraz art. 77 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Sprawozdawczość przekazywaną do Wojewody sporządzać z uwzględnieniem danych liczbowych dotyczących przyznanych w danym okresie sprawozdawczym świadczeń
- Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 w związku z art. 17 ust. 1 pkt 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Kamienna Góra
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

